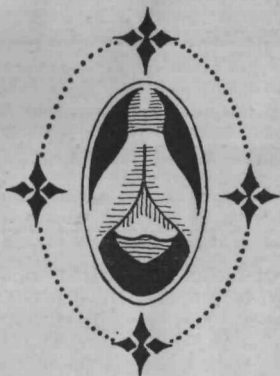

• POŠTNINA • PLAČANA V • GOTOVINI •

Záhřeb

1934-1935

* I * X * X * V * I *

• 7f. 2. •

Vsebina drugega zvezka

	Stran
1. Naša mladina v teh težkih dneh. Zvončkarji se poslavljajo od ljubljene- ga kralja	33
2. Tako je govoril naš kralj	36
3. † Nj. Vel. Viteški kralj Aleksander I Zedinitelj. Slika	37
4. Vinko Bitenc: Mlademu kralju. Pesem	38
5. Nj. Vel. kralj Peter II. Slika	39
6. Dr. Drago Marušič, ban dravske banovine: Jugoslovanski mladini!	40
7. Nuša Rapétova: Pred kraljevo sliko. Pesemca	43
8. Arnošt Adamič: Koruzni frontnik Sandi. Roman za deco. Ilustrira Mirko Šubic	44
9. Zvončkarji se uče stenografije	48
10. Pavle Flerè: Pavliha. Ilustrira Francè Podrekar	50
11. Ivan Albreht: Sirota. Pesem	51
12. Žara s slovensko prstjo. Posmrtna maska velikega kralja. Tri slike s pogreba Kralja-Mučenika	52
13. Josip Vandot: Anžek Frlanžek v šoli. Konec	54
14. Zastavice za brihtne glavice	Tretja stran ovitka
15. Stric Matic s košem novic	Četrta stran ovitka

**POKAŽITE IN PRIPOROČAJTE »ZVONČEK« SVOJIM ZNANCEM!
NABIRAJTE PRIDNO LISTU NOVIH NAROČNIKOV! ČIM VEČJI BO
KROG »ZVONČKARJEV«, TEM LEPŠA IN OBSEŽNEJŠA BO VSEBINA
NAŠEGA LISTA!**

»Zvonček« izhaja med šolskim letom v zvezkih vsak mesec in stane v naprejšnjem plačilu za vse leto 30 Din, za pol leta 15 Din, za četr let 750 Din. Posamezni zvezki so po 3 Din.

Uprava »Zvončka« je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6, Učiteljska tiskarna. — Na ta naslov pošiljajte naročnino in reklamacije!

Na naročila brez istodobno vpslane naročnine se ne oziramo.

Rokopise pošiljajte na naslov: Uredništvo »Zvončka« v Ljubljani, Krakovski nasip 22.

Rešitev ugank, nalog itd. sprejemamo le prvih 14 dni po odpravi vsakega zvezka.

Glavni in odgovorni urednik: Dr. Pavel Karlin. — Izdaja, zalaga in tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani (predstavnik Francè Strukelj).

ZVONČEK

LIST S PODOBAMI ZA MLADINO

LETO 36 • ŠTEV. 2
OKTOBER 1934

Naša mladina v teh težkih dneh

Ob smrti viteškega kralja

Kako nas je presunilo, ko smo zvedeli o umoru našega preljubega kralja. Vsa država se je odela v žalost. Ko sem se zjutraj zbudila, mi je bilo prvo vprašanje: »Ali so res umorili našega dobrega kralja?« To se mi je zdelo nekaj nemogočega. Toda bila je resnica. Ko sem prišla v mesto, so že na hišah plapolale namesto trobojnic črne zastave. Tudi nekatere izložbe so bile okrašene s slikami našega vladarja, odetimi v črnino. Vsa srca so bila žalostna in potrta. Vsem je bilo hudo nad izgubo našega dobrega kralja Aleksandra. Njegov prestol je zasedel njegov prvorojenec, Nj. Vel. kralj Peter II. Že v mladostnih letih bo moral delati in skrbeti za svojo državo Jugoslavijo. Ker pa naš novi kralj Peter II. še ni polnoleten, je prevzel kraljeve posle njegov stric knez Pavle. Razen njega bosta vodila našo državo tudi dva ministra in kraljica Marija.

Preden pa je kralj Aleksander odpotoval v Marseille, je poslal svojega prvorojenca v London. Ločitev je bila težka, kakor da je kralj Aleksander že takrat slutil, da bo moral kmalu zapustiti velike stvari svojemu sinčku Peterčku. Kmalu nato je kralj Aleksander odpotoval na Francosko. Z mogočno vojno ladjo »Dubrovnik« se je odpeljal po morju v pristanišče Marseille. Sedel je v avtomobil s francoskim zunanjim ministrom Barthoujem. Komaj je bil kakih deset minut na francoskih tleh, že ga je zadela krogla zlobnega atentatorja. Krogla pa je zadela tudi Barthouja.

Kraljeve zadnje besede so bile: »Čuvajte mi Jugoslavijo!« Nato je izdihnil svojo blago, viteško dušo.

»Dubrovnik« je pripeljal našega kralja nazaj — toda mrtvega. V četrtek, 18. okt. so položili njegovo truplo v grobnico Karađorđevićev na Oplencu. Zadnje besede velikega kralja pa naj vedno nosi v srcu vsak Jugoslovan.

Nevenka Podgornikova

Ko smo ravno večerjali, je prišla k nam tetina služkinja in rekla: »Gospod je rekel, da bi hitro prišli dol, ker vam ima nekaj važnega povedati.« Šli smo. Teta in stric sta nam rekla: »Danes so ubili našega kralja v Marseilleu.« Ata sploh ni mogel verjeti strašne novice. Ko mu je stric vse pojasnil, je šele verjel. Jaz sem postala bleda in sem se kar tresla od strahu, ker sem mislila, da bo vojna. Ko so mi povedali, da ne bo vojne, sem se šele malo pomirila. Potem smo šli spat. To noč sem zelo slabo spala. Drugi dan so nam v šoli javili kruto vest in rekli: »Zaradi nenadne žalostne kraljeve smrti ne bo pouka«. Nato smo šle vse žalostne in potrte domov. Povsod so že visele črne zastave. Po ulicah je bilo vse pusto. Vsi so govorili samo o atentatu. Ko sem prišla domov, sem najprej prečitala časopis. Zadnje kraljeve besede so bile: »Čuvajte Jugoslavijo!«

Po vsej domovini je sedaj žalostno in pusto. Prestol bo zasedel kralj Peter II, ker pa je še premlad, ga bodo nadomestovali princ Pavel in dva visoka gospoda.

Slava kralju Aleksandru I.!

Naj živi kralj Peter II.!

Vesna Sfiligojeva

JUGOSLAVIJA PLAKA . . .

Prevelika je bila žalost, ko smo čuli, da je Tebe, našega nad vse ljubljenega in dobrega kralja, zadela zločinska roka ter presekala Tvoje veliko delo v prijateljski Franciji. Tvoje ljubeče besede: »Čuvajte Jugoslavijo!«, ki si jih izustil, preden si umrl, bomo in moramo zvesto izpolnjevati. Hočemo se boriti za našo nad vse ljubljeno Jugoslavijo do zadnje kaplje krvi.

Jugoslavija je kakor velika hiša, odeta v črno žalost, ki je izgubila predobrega, za mir in slogo skrbečega gospodarja. Toda imamo naslednika, najmanjšega kralja na svetu, kralja Petra II., na katerega se zanašamo, da bo tudi on dober krmar velike ladje Jugoslavije. Tega krmarja se bomo vsi zvesto držali, da ne bomo padli v valove grozečega morja.

D. Gorjup

Kralj je umrl . . .

Zelo strašno mi je bilo v srcu, da sem se razjokala, ko so mi povedali, da ni več našega dobrega kralja Aleksandra. Ljubil je našo lepo domovino in jo zvesto vladal, pa ga je zadela tako strašna smrt v Marseilleu. Ves narod se je zavil v črno žalost. V vseh mestih, na vseh hišah vise črne zastave. Naš novi kralj, Nj. Vel. kralj Peter II. žaluje za svojim dobrim očetom. Ko so mu povedali to novico, si je zakril obraz z rokami in zajokal. Tudi našo blago kraljico Marijo je ta vest neizmerno potrla.

Ko je kralj že umiral od grozних strellov, je pri zadnjem utripu srca, ob zadnjem pogledu, ob zadnjem trepetu bila njegova poslednja beseda: »Čuvajte mi Jugoslavijo!« Pri teh besedah je njegovo srce nehalo biti in tako je naš dobri kralj mučenik izdihnil. Ves narod je jokajoč rekel: »Naj mirno počiva naš umrli veliki kralj!«

Lj. Kosem

Žalostni dnevi

Ni ga več! Da, našega dobrega, priljubljenega kralja, našega viteškega apostola miru ni več. Zato joče ves jugoslovanski narod. Tam v Franciji, v obmorskem mestu Marseilleu, mu je zločinska roka pretrgala nit življenja. Ko smo začuli turbno novico, so onemela naša srca od groze. Nismo mogli verjeti, šele ko so nas prepričali, smo spoznali strašno resnico. Zdaj čutimo, o kralj, kaj si nam bil, ko ležiš na mrtvaškem odru in plaka za Teboj ves narod. Naš kralj ni imel veliko dobrega na svetu. Ni mu bilo za lastni blagor, ampak za blagor naroda. Tudi zdaj, ko se je podal v zavezniško Francijo, vedoč, da je v nevarnosti, ni odnehal. Preveč se mu je vtisnila v srce svetovna vojna in narod, ki trpi pod tujim jarmom, več mu je bilo za mir kakor pa za plemenito lastno življenje. Plakamo ob Tvoji krsti, toda tolaži nas to, da pride sedaj na prestol Tvoj pogumni sinček, kralj Peter II., ki bo po očetovih stopinjah vodil ljubljeno Jugoslavijo soncu in sreči naproti.

I. Gaberšček

Moj spominček na kralja

Bila sem na počitnicah pri sv. Ani. Bilo nas je osmero: Mara, Dubravka in Boro, naša mama, mi trije in neka gospodična Neda. Delali smo razne izlete na okoli stoječe hribe, na primer na Begunjsčico, Košuto in Ljubelj. Zmenili smo se, da naredimo izlet na Ljubelj. Šli smo v nedeljo zjutraj. Gospodična Neda, Boro, Aljoša, Borut in jaz. Bili smo izredno dobre volje. Peli smo in se smejali. Na potu, ko smo bili še v dolini, nas je zajel dež. Ko smo že mislili oditi domov, je dež ponehal. Srečno smo prispeli na vrh. Na Ljubelju je bilo zelo mrzlo. Zato smo jo brž popihali v gostilno. Naročili smo čaj. Mleka niso imeli. Ko popijemo, gremo ven. Zunaj je pihala sapa. Malo smo ostali gori, nato smo morali oditi, kajti doma nas je čakalo kosilo. Ko smo bili sredi pota, nas je srečal kralj. Bil je v odprtem avtomobilu. Kraljica je vodila ponosni voz. Od začudenja nismo mogli vzklikniti: »Živio!« Ko smo bili skoraj tam, kjer smo stanovali, smo zopet srečali kralja. Tedaj smo vsi pozdravili na glas: Živio! Takrat še nisem vedela, da ga vidim prvič in zadnjič.

Staša Furlanova

Pismo blagopokojnemu kralju na oni svet

Dragi † naš Kralj!

Sedaj, o kralj, ko ni več Tebe med nami, Ti pišem na oni svet, da boš vedel, kako je te dni tu pri nas. Vsak hodi zdaj otožen po ulicah in se sprajuje, ali je to sploh mogoče. Na vsaki hiši visi žalna zastava, v vsaki izložbi je Tvoja slika, vsa okrašena. Torej vsa Tvoja domovina joče za Teboj.

Tudi jaz se Te spominjam, predobri moj kralj. Kako me je presunila vest o Tvoji smrti v Marseilleu. Tvoje zadnje besede so bile: „Čuvajte mi Jugoslavijo!“

In tem besedam, o kralj, hočemo slediti, tudi če bi morali dati vsi vse, celó življenje.

Andra Filipčičeva

Tako je govoril naš kralj ...

5. oktobra 1912

»...treba je, da se spominjate, da nas naši neosvobojeni bratje čakajo nestrpno in solznih oči, da se nam vržejo v naročje kakor svojim odrešiteljem in da tudi oni po svojih močeh pripomorejo k naši zmagi in svojemu osvobojenju.«

11. avgusta 1913

»...z grobovi naših junakov pri Odrinu in Skadru je utrdil naš narod svoje prvenstvo na Balkanu tako v pogledu svoje moči kakor tudi v pogledu svoje zvestobe in velikodušnosti. Ne za velikega, temveč za srečnega naj se smatra oni, ki je poveljeval v vojni temu zares velikemu narodu.«

2. novembra 1914

»...niti pedi zemlje neprijatelju! Naprej v zmago! Z nami je Bog!«

12. aprila 1916

»...da napravimo Srbijo veliko, da sprejme vase vse Srbe in Jugoslovane, da jo napravimo za silno in močno Jugoslavijo!«

Velika noč 1918

»...mi se ne borimo samo zase, temveč tudi za svojo deco, za svoje potomce, za bodoča pokolenja. Za nje doprinašamo in bomo doprinašali do konca vse potrebne žrtve, kakor se je tudi Kristus radevolje žrtvoval za človeški rod.«

1. septembra 1918

»...s polno in neomajno vero in nado v Boga, naprej, junaki, v domovino!«

1. decembra 1918

»...v imenu Nj. Vel. kralja Petra proglašam zedinjenje Srbije z zemljami nezavisne države Slovencev, Hrvatov in Srbov v edinstvo kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev.«

6. januarja 1919

»...izpolnjena je naloga, ki so jo imela vsa naša pokolenja vedno pred očmi.«

29. septembra 1925

»...drago mi je, da morem od tu (iz Dubrovnika) pozdraviti vso Dalmacijo in Dalmatince, ki so in bodo čuvarji našega morja. Ostanite to, ker stojijo za vami vsa naša zedinjena domovina.«

6. januarja 1929

»...čuvati narodno edinstvo in skupnost države, to je največji cilj moje vladavine in to mora biti največji zakon za mene in za vsakogar.«

22. aprila 1930

»...dragi moji Hrvati, vedite in povejte povsod, da je vaš kralj povsod nerazdružljivo z vami in da čuti z vami.«

29. junija 1930

»...Sokoli in Sokolice, od zibelke do groba ste dolžni služiti samo Jugoslaviji, jugoslovanski ideji, njene so vaše mišice in vaša srca, njene morajo biti vse radosti, njeni vsi ideali, vaše težnje in vse vaše delovanje.«

6. septembra 1930

»...z moškim srcem in z globokim spoštovanjem in ljubeznijo zvijmo naše stare zastave Slave, one so najlepše izpolnile svojo nalogo. Naj bodo nove zastave, ki vam jih predajam, poslej sveta znamenja vaših polkov, znak junaštva vašega in simbol vaše vojaške časti.«

31. januarja 1931

»...danes, ko med kraljem in narodom ni posrednikov, ker sem jih odstavil, ker so s tem, da so sejali mržnjo in ubijali dobro vero, grešili zoper največje narodne interese, danes morem z vero v Boga in poln zaupanja v imenu vse naše Jugoslavije objaviti vsem in vsakomur, prijatelju in neprijatelju, da smo eno in da smo pripravljeno do konca braniti edinstvo in svobodo našega naroda in da naj se nihče ne prevари, da bi sumil o teh mojih besedah.«

16. decembra 1933

»...vi morate nadaljevati delo, ki so ga započeli narodni velikani: Gaj, Strossmayer, Rački in drugi, ki so nas učili, da v bratski slogi in ljubezni lahko prenašamo največje žrtve za ustvaritev stoletnih idealov našega naroda v svobodni, močni narodni državi.«

9. oktobra 1934

»Čuvajte Jugoslavijo!«

† Viteški kralj Aleksander I. Zedinitelj

Mlademu Kralju

V turobni jesenski dan
so zajokali zvonovi,
z žalostnimi glasovi
so oznanjali preko poljan:
Umrl je kralj — naš gospodar!

Vsi smo zaplakali,
tisti zločinski strel
so nas v dno duše zadeli,
s solzami smo namakali
sveto grudo, otroci osiroteli.

Naša bolest je velika —
vendar en žarek blesteči
spremlja nas v težki nesreči:
Peterček, sin Mučenika,
zdaj nam postal je Vladar!

Slava — ti kliče vdano
mladi slovenski rod,
cvetje ti trosi na pot,
s trnjem bodečim nastlano ...
Tebi, naš mladi Vladar,
srca poklanjamo v dar!

Vinko Bitenc

Nj. Vel. kralj Peter II.,

ki je po mučeniški smrti svojega velikega očeta dne 10. oktobra
stopil na prestol kraljevine Jugoslavije

Jugoslovanski mladini!

Pretrեսujoče pojo danes zvonovi svojo žalostno pesem širom jugoslovanske zemlje, turobno se vijejo črne zastave v naših selih in mestih, vsepovsod je zavládala tuga in težka bolest. Tam, v srcu junaške Šumadije, na solčnem Oplencu, polagaja danes k večnemu počitku zemeljske ostanke izvojevalca naše svobode, kladivarja edinstva našega naroda, neumornega graditelja njegove bodočnosti. Pogrebni obredi, katerim zlomljeni in onemeli v duhu prisostvujemo, pričajo, da je ugasnilo najdragocenejše življenje med nami, da je za vedno prenehalo biti slovansko srce — srce plemenito in junaško.

Pred solznimi očmi svojega prvorojenca, Kralja Petra II., blage Kraljice-matere Marije in naših nežnih kraljevičev Tomislava in Andreja, obdan od najvišjih činiteljev našega državnega in narodnega življenja ter predstavnikov vseh kulturnih narodov, spremljan na svoji poslednji poti od ihtečega jugoslovanskega naroda, — odhaja naš Viteški Kralj Zedinitelj k svojemu blagopokojnemu očetu Kralju Petru I. Osvoboditelju in Svojemu slavnemu pradedu Karadorcu, prvemu glasniku naše svobode. Ko se za vedno zapirajo vrata Njegovega groba, nam skrivnostno udarjajo na ušesa Njegove poslednje vladarske besede: »Čuvajte mi Jugoslavijo!«

Kratke so besede, ki jih je umirajoči Kralj jedva še mogel z muko iztisniti iz Svojega krvavečega telesa, in vendar nam razodevajo vso veličino misli, ki so v poslednjih trenutkih težile Njegovo ranjeno dušo. Jugoslaviji, za katero se je rodil, živel in umrl, je veljala Njegova poslednja skrb, Njegova poslednja želja. Ustvaril nam je Jugoslavijo, naš svobodni dom, in sedaj nam zapušča ta dragoceni zaklad, ta simbol našega ponosa in naše slave, da ga čuvamo pred viharji, ki bi kdaj utegnili pretresati svet.

Ko stojimo strti ob svežem grobu našega Velikega Kralja-Mučenika, nam uhaja spomin nazaj v vsa razdobja Njegovega trudapolnega, vendar blagoslovljenega življenja.

V duhu vidimo nežnega dečka, ki daleč od kraljevskega sijaja, živeč v najskromnejših razmerah, hodi v šole, da črpa tam znanja in modrosti za težke življenjske naloge, ki mu jih je namenila Božja Previdnost. Pred nami stoji mlad kraljevič v priprosti vojaški obleki, podrejen vsem trdotam vojaškega življenja. Saj ni več daleč čas, ko bodo zadonele bojne trombe, oznanjujoč svetu, da gre srbski narod v krvavo borbo za »krst častni in slobodu zlatnu«. In že se pojavi pred našimi duhovnimi očmi v vsej svoji mladostnosti in očarljivosti Prestolonaslednik kraljevine Srbije, oboževani Vitez svoje ožje domovine ter up in nada vseh Jugoslovánov. Bliža se usodna ura odločitve... Na čelu svoje junaške armade vkoraka 24letni Prestolonaslednik Aleksander v Dušanovo Skoplje. Tužno Kosovo polje, polje naše narodne slave in gorja, je našlo svojega Osvetnika. Ne ustavi se še Njegova noga, Njegov pogled sega dalje proti jugu. Ob obalah deročega Vardarja se vijejo trume Njegovih nepremagljivih viteзов, da uredničijo sen kraljeviča Marka in postavijo nove, od prirode določene meje svoji domovini.

Na čelu Svojih junakov se vrača Zmagovalec v Svojo prestolnico, obdan od sreče in hvaležnosti Svojega naroda.

Srbija postane naš Piemont in oči vseh Jugoslovánov so obrnjene nanjo in na njenega mladega Vojskovodjo, Ves narod od Triglava do Kajmakčalana čuti, da se bližajo veliki in strašni dogodki kot predhodniki njegovega Vstajenja.

Ni še minulo leto dni mirnega dela po krvavo izvojevani zmagi, že se zbirajo nad Evropo temni oblaki, iz katerih nastane svetovna vojna, največja katastrofa, ki je kdaj zadela svet. Mala in izmučena Srbija mora iznova pod orožje, da dovrši svoje zgodovinsko poslanstvo — osvobojenje in zedinjenje vseh Jugoslovánov. Na čelu

njenih armad vidimo zopet Prestolonaslednika in Regenta Aleksandra, ki vodi z daleko nadmočnim sovražnikom ogorčeno borbo na življenje, in smrt. Zmaga sledi zmagi, sovražnik v begu zapušča s krvjo namočeno srbsko zemljo, ves svet se klanja veličini srbskega naroda in njegovega Vodnika-Junaka. Vojna sreča se obrne. Napadena od severa, vzhoda in zapada, mora srbska vojska zapustiti sveta tla svoje domovine in v zimskih viharjih preko albanskih gora iskati izhoda na morje, v neznano bodočnost. Na tej strašni poti čez Golgoto deli vse grozote tedanjih dni s Svojimi vojniki Prestolonaslednik Aleksander, vlivajoč jim s Svojim zgledom novega poguma in svežih moči.

Zvest svojim zaveznikom ter sledeč klicu časti in ponosa Svojega naroda, ne položi orožja. Daleč od Svoje domovine zbere Svoje junake in odide z njimi na Solun, kjer naj se dokončno odloči usoda Evrope.

V težkih in dolgotrajnih borbah minevajo meseci in leta, ponižana Srbija ječi pod strašnim jarmom okrutnega zavojevalca, obup se opaža vsepovsod. V to mučno ozračje prodre tedaj kratko povelje Regenta Aleksandra Njegovi vojski: V zmago ali smrt!

Z neodoljivim zaletom zlomijo Njegove čete sovražnikov odpor, prodirajo dalje in dalje, njihovega pohoda ne more ustaviti nobena sila. Naprej, v domovino, v Jugoslavijo!

Vzradoščena pozdravlja srbska zemlja svojega Rešitelja, ki se drugič vrača kot slavljén Zmagovalec v Svoje prestolno mesto Beograd.

Tej zmagi srbskega orožja sledijo usodni dogodki na vseh evropskih bojiščih. Sovražniki viteške Srbije polagajo orožje, topovi na bojni poljanah utihnejo, nam vsem pa zasije stoletja zaželeno in težko pričakovano solnce Svobode.

Slovenci, Hrvati in Srbi, sinovi enega jugoslovanskega naroda, izročimo vodstvo svoje usode najvrednejšemu med nami: Njegovemu Kraljevskemu Visočanstvu Regentu Aleksandru. Na zgodovinski dan 1. decembra 1918. proglasi On pred predstavniki celokupnega naroda zedinjenje jugoslovanskega naroda v svobodni kraljevini Jugoslaviji.

Novo dolžnosti in nova bremena so morala sprejeti Njegova v nadčloveških borbah preizkušena ramena. Dom, ki nam ga je po tolikih mukah postavil, je bilo treba urediti tako, da bosta v njem zavladata mir in blagostanje, da bodo pod njegovo streho zadovoljni Slovenci, Hrvati in Srbi. Pred to težko nalogo je zgodovina postavila blagopokojnega Kralja Aleksandra I.

Komaj smo se zavedli blagodatí pridobljene svobode, že so kot posledica naše nesrečne preteklosti jeli divjati notranji viharji in ogražati to, kar je bilo s krvjo priborjeno. V teh mučnih notranjih borbah vidimo Kralja Aleksandra neomajno na braniku narodove svobode stoječega in vsem razdornim silam neustrašno kljubujočega. Vse ostalo more postati predmet mirnega dogovora in bratskega sporazuma, samo edinstvo države in naroda mora ostati nedotakljivo, — to je temeljno načelo njegovega vladarskega pojmovanja. Bili so v prvem petnajstletju časi, ko smo obupali že sami nad seboj, nad svojim Kraljem nismo obupali nikdar. On je stal kot granit sredi razburkanih valov in edino od Njega je narod pričakoval rešitve iz neznosnega stanja.

Oslonjen na nedeljeno zaupanje Svojega naroda je imel Kralj Aleksander pogum, da vzame usodo težko ogrožene domovine sam v Svoje roke in z zgodovinskim šestojanuarskim manifestom pokaže narodu nova pota, ki so se izkazala kot dobra in edino rešilna. Samo Njemu se moramo zahvaliti, da je narod po tolikih zablodah našel samega sebe, da je jugoslovansko državno in narodno edinstvo postalo svetinja, katere se ne bo odslej nihče več drznil osporavati ali celo omadeževati.

Njegovo življenjsko delo pa s tem še ni bilo dokončano. Ko je zavladal v domovini notranji mir, je usmeril Kralj Aleksander Svoja prizadevanja za tem, da pribori kraljevini Jugoslaviji v zunanjem svetu oni položaj, ki ji po njeni velikosti, vrednosti njenega prebivalstva in njeni slavni preteklosti pripada. Tesne zveze, ki jih je sklenil z mogočnimi državami, so dvignile veljavo in sloves jugoslovanskega naroda v širnem svetu, vsem tem njegovim naporom pa je bila za podlago vzvišena misel svetovnega miru ter složnega sožitja med narodi. Temu visokemu namenu je služila njegova nedavna pot v prestolnico bratskega bolgarskega naroda, njemu je bilo posvečeno potovanje v zavezniško Francijo, s katerega se je vrnilo samo njegovo prestreljeno in izmučeno telo, da najde svoj večni mir v sveti jugoslovanski zemlji.

Spremljali smo našega Mučenika na njegovih zgodovinskih potih in v glavnih potezah očrtali lik tega nesmrtnega Kralja-človeka, Kralja-junaka in Kralja-državnika. Vse človeške in vladarske vrline so bile v Njem poosebljene v toliki meri, da ga svet po vsej pravici prišteva najmočnejšim in najznačilnejšim osebnostim današnje dobe. Z močno roko, svetlim umom in toplim srcem je vodil ta pravljичni Junak naš narod v srečo in slavo in ko je bil na najvišjem vzponu, je moral pasti kot tragična žrtev zločinske roke propalih in prodanih izvržkov človeške družbe.

Nad njegovim prezgodnjim grobom žaluje ves kulturni svet, jugoslovanski narod se pa s škripajočimi zobmi zviija v nepopisni tugi in neutešni bolesti. Ugrabili so nam skrbnega Očeta, ubili od Boga nam poslanega Vodnika, misleč, da s tem gnusnim zločinom zrušijo stavbo, ki jo je gradil vse Svoje življenje s srcem, umom in krvjo. Zadali so nam rano na najobčutljivejšem mestu, ki nas neznosno skeli in peče. Ali kot ranjen lev bo užaljeni jugoslovanski narod na to podlo nakano odgovoril tako, da bodo razočarani vsi tisti od blizu in daleč, ki so si obetali sramotnih uspehov od tega peklenskega zločina.

In vendar že pronica v tugo naše razžaložčene duše prvi svetli žarek radosti. Blagopokojni Viteški Kralj Zedinitelj nam zapušča tri Svoje ljubljence, Petra, Tomislava in Andreja, — kri Svoje krvi. Kdo ne pozna ljubkih treh Kraljevičev-Sokolicev, ki so prihajali vsako leto tako radi na slovensko zemljo, da se v raju naših planin nasrkajo zdravja in naužijejo nedolžne mladosti! Z njimi, ki jim je kruta usoda vzela najboljšega očeta, žalujemo vsi, z njimi žalujejo vrhovi naših gora, naše bistre vode in naši temni gozdovi.

Oči nas vseh so v teh pretresljivih trenutkih obrnjene na nežno obličje našega ljubljenega Peterčka, prvorojenca blagopokojnega Kralja-Mučenika. Z ganljivimi očetovskimi besedami ga je njegov Kraljevski Roditelj pred mesecem dni napotil v daljno tujino, da si razširi tam svoje obzorje ter prisvoji znanje, izobrazbo in sposobnost za težke in odgovorne naloge, ki ga čakajo v življenju. V radost in ponos svojih učiteljev je mladi naš Prestolonaslednik baš začel razvijati vse vrline svojega uma in značaja, ko so mu morali sporočiti pretresljivo vest, da je konec Njegove toliko lepega obetajoče mladosti, da pokriva v tem trenutku Njegovo nežno glavičo že težka, ali slavna Kraljevska krona Karadordevičev. Brez odlaganja je zapustil Svoje drage šolske tovariše in sledil klicu Domovine, ki ga je kot Kralja Petra II., svojega najvišjega Vladarja in Vodnika navdušeno sprejela v svojo sredo. Mlad še po letih, a vendar nam vliva v tih strašnih dneh, ki jih preživljamo, voljo, pogum in nezlomljivo samozavest. Po Njegovih žilah se pretaka kri Velikega Kralja in Karadordevičeva kri nikdar ne vara. Ni prevaril pričakovanj naroda slavni Karadorde, niti Velika Kralja Peter I. Osvoboditelj in Aleksander I. Zedinitelj, prav tako bo jugoslovanski narod imel v Nj. Vel. Kralju Petru II, Vadarja, ki bo bedel nad njegovo svobodo in ga po stopinjah Svojih nesmrtnih Prednikov vodil v slavo in srečo.

Z našim mladim Kraljem si tesno povezana zlasti Ti, jugoslovanska mladina. Z Njim si se tako rekoč rodila, z Njim doraščaš in z Njim boš doživela lepše in svetlejšo dni. Na današnji dan, ko je pokrila truplo Kralja Mučenika ranjena jugo-

slovanska zemlja, se v duhu zgrni okrog prestola Njegovega Veličanstva Kralja Petra II. in Mu priseži, da si samo Njegova, da Njemu odstopaš svoja vroča srca in svoje jeklene mišice.

Dostojanstven mir je zavladal širom razžaloščene jugoslovanske domovine. V veličini in grozoti te tišine se čuje en sam utrip, ena sama duša in eno srce, srce težko ranjenega, ali združenega in čvrsto sklenjenega jugoslovanskega naroda, ki pozdravlja v svojem novem Kralju glasnika in tvorca srečne in slavne bodočnosti.

»Čuvajte mi Jugoslavijo!« S temi besedami Si izdihnil Svojo dušo, naš Veliki Mučenik. Ne samo čuvali, složno jo bomo gradili in delali, da postane močna in silna, da postane veličasten spomenik Tvojega nesmrtnega življenjskega dela. Pred prestolom Tvojega Prvorojenega Sina se Ti zaklinjamo, da bo Tvoja nedolžno prelita kri maščevana.

Počivaj mirno v Svojem hladnem Domu, naš nepozabni Gospodar! Ne boj se, Tvojo oporoko bomo izvršili!

Jugoslavija živi in bo večno živela, kakor bo večno živelo med jugoslovanskim narodom ime Viteškega Kralja Aleksandra I., Zedinitelja.

Viteški Kralj Aleksander I., Zedinitelj, je mrtev, naj živi Kralj Peter II.!

V Ljubljani, na dan pogreba Njegovega Veličanstva, Viteškega kralja Aleksandra I., Zedinitelja (18. oktobra 1934.).

Dr. DRAGO MARUŠIČ
ban dravske banovine

Pred kraljevo sliko

*Pred sliko Tvojo, toliko nam drago,
otrok le morem še stopiti.
Kaj bil si nam, naš oče, kralj,
pred sliko skušam Ti odkriti.*

*Ti s srcem velikim si vse objemal,
za vse trpel, se žrtvoval,
da bi osrečil narod, domovino,
si vse, celo življenje svoje dal.*

*Pred sliko Tvojo, toliko nam drago,
otrok le morem še stopiti,
za nas vse, neumrlj kralj,
v njej Tebe hočem poljubiti...*

Nuša Rapétova

KORUZNI FRONTNIK SANDI ARNOŠT ADAMIČ

V zahribski fari zvoni Zdravo Marijo. Od cerkvic na obzorju pri- naša topli večernik mehko zvonje- nje. Prve zvezde blede zagorijo na rdečem svodu. Otroci se love za rjavimi hrošči. Nekateri stikajo za murni, ki čričkajo pred luknjicami v bregu. Nad globeljo prepeva bli- žajoča se noč in se spremlja s ti- soči drobnih kraguljčkov...

Šohtarski so zakurili ogenj in tudi z drugih igrišč odsevajo plameni skozi črno drevje. Okoli ognja pleše zmešani Milan Meketač, bos in neroden, da se mu vsi smejejo in kriče vanj.

»Ta činta, činta, čin... Trarara rararararara ta ta tom...« je prav- kar zaigral Triglavski marš. Name- sto trompete drži óberoč paličico, s prstom in kazalcem pa note pred seboj. Basira pa z grlom in renči, da ga bo zdaj zdaj razneslo od pihanja.

»Hejó, Milan! Zasviraj kaj dru- gega!« so ga včasí ustavili sredi koraka. Milan je utihnil in se v zadregi prestopal ko medved. Iz tolstega obraza je bolščalo dvoje živih oči. »Kaj pa?« je debelo vprašal in obrnil note. Bolj meke- tanje kot govorica.

»Valček!«

Obliznil si je ustnice, nastavlil le- seno trobento in zaigral valček, ki

pa je bil na svetu tak ko Triglavski marš. Milan je znal namreč samo eno vižo.

Brundal je okoli ognja vsem v zabavo. Hajnko se je pa nagnil na Sandijeva ušesa, rekiši:

»Po premog pojdiva, danes bo posebno lep, in noč je brez lune. Da?«

»Ne bo nič. Nocoj straži sitni dedec Lamè z žilovko in pištolo. Poskusiva lahko, svetujem pa ne,« je zamišljeno odgovoril Sandi in brskal s palico po žerjavici.

Spomnila sta se na rudniško pre- poved. Kdor bo kradel premog z vozičkov, zaloten in ob službo! Starši odgovarjajo za otroke!

Sandi je videl v duhu drobnega Hajnka, nožice kakor prekljice, ozek v hrbet, kako odnaša velik kos premoga, komaj se drži na nogah. Tepen je, če zvečer ne prinese ko- sa. In lačen spat. In tešč v šolo. Opoldne pa same koruzne žgance...

Položil mu je roko krog rame in ga bodril, ker se mu je smilil, rev- ček revčku. Bogatin pa itak ne ve, kaj je hudo, in ne zna tolažbe.

»Ne boj se, s teboj pojdem. La- méta ukaneva za kos.«

Hajnko je neveselo prikimal. Da bi mu vrnil tovarištvo, dobro za dobro, je rekel:

»Tvoja sestrice Itka je čedalje slabša. Mislim, da bo kedaj še umrla... Kaj kmalu,« se je popravil. Itka se je smilila vsem.

Sandi je zastrmel v žerjavico in v cepetajoče Milanove noge. Da, Itka. Grbasta sestrice. Hrbtenica kriva, izbočena, grdo skažena. Lica bleda in oči sinje kakor spominčice. Nikamor ne more mala, samo pred hišo sedéva, v kotu pod kapom, kamor redko posije dobro sonce, ob kuhinjskem oknu, ki je skoro v zemlji, in gleda na veliko cesto zdrave otroke, voznike in avtomobile. Od jutra do večera sedi tamkaj na tnalici, z ročicami v bogca sklenjenimi, in se srečno nasmihá. Ker je močno majhna in ne ve, kako ji bo še hudo na svetu. Vsi so rekli, da bi bila milost božja, če umre...

Prikimal je: »Mislim, da bo kmalu,« in bridko potrdil. »Ampak umreti neče.«

»Ne bo dolgo,« je tolažil Hajnko.

Sandi je spet prikimal. Šlo mu je že na solze, a premagal se je.

»Verjemi, Hajnč, Laméta zagotovo ukaneva za dva najlepša kosa,« se je oprijel prvega pogovora. Zdaj je srčna bolečina odlegla. Na sestrico še ni bil nikoli tako vroče pomislil.

Zaslišal je prismuknjena Milana in otroški hrušč. Videl ognje iz gozda in luči v globeli.

Čez čas je ukazal stražam domov in razhod. S Hajnkom sta se namerila v globel krast.

Murni so se oglasili na vso moč s svojimi škripajočimi godali.

Noč je prišla... Mlačna noč z bliski od vročine.

Sandi je imel še tri sestre in tri brate, vse starejše, Itka je prišla zadnja in tako jih je bilo s starši vred pri skledi in žlici ravno deset. Razen očeta ni imel nihče stalnega dela in zaslužka. Za kakšen dan so se bratje vdinjali pri cestnih delih, zdaj eden zdaj drugi, sekali drva po dvoriščih, najlaže pa so se po cestah sprehajali, stali cele ure na voglih in se pogovarjali o krizi, sportu in obirali mimoidoče. Enega so sprejeli na hrano v brezposelno kuhinjo in zato so se menjali, da je vsak prišel na vrsto in bil vsaj enkrat v tednu sit. Za Sandija niso imeli časa, za Itko še manj. Sestre so čez dan stregle za malo plačo brez hrane. Vsi pa so čedalje manj verjeli, da bo kedaj bolje. Starša sta ginila v večnih skrbéh, kaj bo v loncu, in oče je bil ves bočan od obupa, ki se je včasih obrnil v nezadržano jezo nad krivičnim svetom.

Nekako tako, če ne še slabše, je bilo v vseh rudarskih družinah, Bog pomagaj.

Sedeli so molče okrog mize pri večerji in z žlico rezali od kupa koruznih žgancev brez vsake zabele.

Oče je mrko gledal v rumeni kup in debelo požiral. Premišljal je spet in se delal, da mu tekne, da bi tudi drugim stastilo.

Bog se nas usmili, je vzdihal. Pogledal je skrivši v obraze otrok. Saj nas bo vseh konec. Naceta, Metoda in deklet še ni. Itka sedi pod oknom pri svoji mizici, revica. Za njo mora biti mlekec. In ga ni kaplje pri hiši. To bo tako kmalu umrlo. Ne-

dolžna stvarca, kaj si neki zagrešila? In skoncem mize Sandi... Falot bo, nič vreden, saj ne vidi dobrega, Bog ti blagoslovi koruzo... Mati izdelana, same gube... Ni skončal trpke misli. Okrog želodca se je začela nabirati bolečina od jeze. Odložil je žlico in takoj sta jih vrgla po mizi oba starejša. Mati se je zdrznila in pogledala očeta, ki se je komaj premagoval.

»Kam pa zdaj?« je vprašal in se delal mirnega.

»Na izprehod... Za boljše prebavo,« sta rekla drug za drugim in se vedro nasmehnila, nič slabega misleč.

»Da mi ostaneta doma!« je vzrojil oče.

»Saj kmalu ne bomo mogli daleč, mene že slabo držijo noge od te hrane,« je odgovoril Nace, ki ga je imel oče najrajši, ker je milo govoril in najbolj bledele.

Očetova beseda, ki je hotela udariti otroke, je ostala v srcu in bolela, bolela. Kaj jim hočem, si je očital, sami niso krivi. Dela naj jim dadó... Tako bomo počasi res pomrli. Pojdita, je menil reči, pa sta bila že odšla in jih pustila same. Zagledal se je v Sandija.

»Sandi,« ga je poklical, »ti si revež. Slabo se boš izučil na šohtu.«

»Zdaj sem poglavar,« je ponosno odvrnil in pogledal očeta v zasivele brke, štrleče iz suhega obraza, od brk v oči, temne v globokih jamah.

»Mama, poglej, zdaj imamo pri hiši poglavarja,« je zaklical ženi. Trudno se je nasmehnila in spravljala Itko k mizici pod oknom, ki gleda iz zemlje na cesto.

»Veš, kaj si?« je vprašal sinka in mežikal vanj. Sandi je hotel nekaj odgovoriti, a oče mu je že naprej odkimal in toplo rekel:

»Koruzni frontnik si, kakor mi.«

Deček bi rad vedel, kaj je koruzni frontnik.

»Fronta in bojišče je eno. Mi smo kakor v vojni. Frontniki vsi.«

»Ampak koruzni... Že vem,« je Sandi premislil. »Veliko koruze snemo.«

Oče je živo prikimal. »In vse koruzne frontnike bo vzel vrag, tebe tudi.«

»Mene že ne. Ne dam se,« je stresel glavo in stisnil ustne.

»Da te ne bo?«

»Ne dam se,« je odločno trdil.

»Bomo videli,« se je oče vedro nasmehnil, kakor bi rekel, zdajle boš dobil potico. A od pogovora mu je postalo toplo. Nekaj kakor veselje ga je prešinilo, da ima pogumnega fantiča. Vse samo stoka, ta pa, ne dam se. To bo še fant, je občudovaje pokimal, a ni verjel.

»Le glej, da boš pameten in mi katere ne zagodeš. Zdaj si še nič. Nekateri so odstavili, ker so kradli premog. Pusti, da veš!«

Mimo hiše je zdrvel avto k vlakcu. Kmalu bo devet, je premislil oče. Čez pol ure bo treba v jamo — na šiht. Kakor bi ga vse bolelo je slačil boljše obleko in se opravljal v šihthno, umazano in mastno, da je visela na njem kakor mokra telečja koža. Žena je postavila predenj jamsko svetiljko in zavila v papir prigrizek, ki ga je vteknil v notranji žep. Itka ga je tiho opazovala in se nežno smehljala izza mizice

pod oknom, kjer je obsedela v nočni haljici vedno, ko se je oče odpravil v jamo.

V kuhinji je bilo vse tako majhno. Stoli in široka miza, pa lava pri vratih. Oče pa je stal tamkaj velik in še enkrat pogledal po svojih.

»Da mi brž napišeš nalogo, lenoba!« se je mati vježila s trudnim glasom in odnesla Itko pod odejo. Potem pa je pomivala in se trudno prestopala, da so tla škripala.

Sandija so skelele oči, a pisal je vse eno, čeprav bi najraje legel od

»Si že spisal nalogo?« ga je zaskrbelo.

»Že,« se je zlagal Sandi, ker je vedel, da bi šel oče drugače žalosten na šiht. Mati ga je očitaje pogledala, on pa je prosil z očmi, naj ga ne izda in da bo nalogo takoj začel, ko oče odide.

Zdaj je oče pogledal še Itko in prisiljeno vedro pomahal kakor iz vlaka, da naj gre lepo spančkat, mala. Očka gre v jamo, da bo zaslužil za mlekec.

Mati se je tiho poslovila med vrati in ga z raskavo roko potegnila po hrbtu, preden je zaprl vrata za seboj. Vsi trije pa so še počakali, da so utihnili koraki v temni veži s kamenitim tlakom. Srca so se bala zanj, če bi ga v jami zadela nesreča, celo mala Itka, ki malo ve o svetu, se je nehala smehljati in jo je po vsem životku streslo.

čudne utrujenosti. Tolažila ga je misel, da bo Nace prej v postelji in da mu jo bo pogrel, ker sta skupaj spala. V zatohli sobici poleg kuhinje so stale še tri postelje, nekatereim bo pa mama pogrnila na tla.

Pisal je nalogo »Kako živimo«, črtal in dostavljal s težkimi možgani in želodec se mu je spet oglasal in videl je pred seboj šoht in se šel tekme.

»Kako živimo.«

Mi živimo slabo. Oče je vsak dan oblečen v mrtvaško srajco. Včasih se nam pripeti, da živimo dobro, včasih pa jako slabo. Mama kuha malo, zato nismo nikoli siti. Kadar sem sit, sem vesel, kadar lačen, sem žalosten. Otroci pojemo zelo veliko kruha. In koruze. Kadar je kaj slabega, smo siti, kadar pa je kaj boljšega, smo zmerom lačni in nimamo

nikoli dosti. Mama mora krpati, dokler se še kaj skupaj drži. Zaradi slabe obleke in raztrganih čevljev se večkrat prehladimo in zbolimo. Kadar se mi ta obleka raztrga, tudi v šolo ne bom mogel hoditi in sploh nikamor. Za zajutrek imam prežganko. Oče mi pravi koruzni frontnik.

Rudarje preganjajo sem in tja porovu, da bi dobili kaj dela. Oče si le ob nedeljah ogleda, kako živi svet, drugače je v jami. Ko bodo zabili

zadnji žebelj v njegovo krsto, ga bodo odnesli v drugo jamo, kjer bo mir.

Tako živimo še dosti dobro ...

Zahrib, 18. junija 1934.

Sandi Kržišnik

Poglavar je bil nad nalogo zadremal. Mati je prečitala njegove vrste, si obrisala pekočo solzo in odnesla dečka v postelj.

(Dalje prihodnjič.)

Zvončkarji se uče stenografije

V prvi številki smo se naučili nastopne znake: b, p, d, m, ki smo jih vezali v zloge, znamo tudi že označiti samoglasnika »e« in »a« v sredi besede.

Da dosežemo hitro pisanje, mnoge besede pri stenografiji stalno krajšamo, imenujemo jih samoznake.

Danes se bomo učili nastopne samoznake:

Pa = p na osnovnici, samoglasnik »a« se izpušča.

Da = d na osnovnici, samoglasnik »a« se izpušča.

Bi = b na osnovnici, samoglasnik »i« se ne piše.

Pa, da, bi, so začetni samoznaki, pri vseh se izpušča samoglasnik in se pišejo na osnovnici.

Sem (pomožni glagol) = m na nadčrti. Znaki, ki se pišejo na nadčrti, ne segajo do gornje krajnice, ker je prostor med nadčrto in gornjo krajnico večji kakor pa med osnovnico in nadčrto.

Srb (lastno ime) = b na nadčrti.

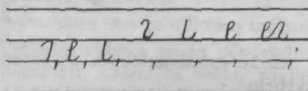
Bode = d na nadčrti, Končni samoglasnik »e« se izpusti in se piše zadnja črka od debbla »bode« to je »de«.

Bodem = dm na nadčrti.

Samoznaki: sem, Srb, bode, bodem, so končne okrajšave, ker jih krajšamo s končnimi znaki in se pišejo na nadčrti.

Samoznaki, ki smo jih danes vzeli in ki se jih moramo dobro naučiti so:

Pa, da, bi, sem, Srb, bode, bodem.

Poskusimo pisati stavke.

Najprej nekaj splošnih navodil:

Namesto pike, klicaja ali vprašaja za stavkom pišemo vodoravno črto. Da se ne zamudimo preveč pri pisanju, izpustimo v stavku vse, kar je nepotrebneža.

Tako pišemo na primer:

Meda bi pad — namesto: Meda bi padla. Mama bode pad — namesto: mama bode padla. Mama pa papa bod pad — namesto: mama pa papa bodeta padla. Bodem pad — namesto: bodem padel, ali, če je ženskega spola, padla. Sem pad — namesto: sem padla ali padel. Mapa bi pad — namesto: mapa bi padla.

V vseh primerih pišem samo glagolsko deblo, ker iz osebka spoznam osebo, število in spol glagola. Le, če moram označiti dovršni ali nedovršni glagol, se ravnam po pravilu:

Pri dovršnem glagolu pišem samo glagolsko deblo, pri nedovršnem pa napišem celo besedo. Na primer:

lll n - n^l n - n

l n^l n - n^l n - n

lll n - ll n - ll n -

ll n - ll n -

Samoglasnik »e« v začetku besede.

Izpišemo ga s svojim znakom.

»e« se piše tako: malo nad osnovnico se začne z vodoravno črto, nato se piše pika, ki je navzdol obrnjena, iz te pike se potegne črta navzgor, da se samoglasnik zveže z naslednjim znakom.

Na primer: Ada, Adam, ama, ameaba, apa, aba, ap, ab.

e, e, e, e, e

a, a, a, a, a

Ded pad — (ded pade). Ded pada.
Mapa pad — (mapa pade). Mapa pada.

Vaja.

Sem dama — Bodem pad (e) — Srb sem — Mama bi pad (a) — Mama pa pa — pa bi pad (a) — Dada pa Meda bod (eta) pad (e) — Bode ded pad (e) —

Piši: Mapa bi padla, ded pa papa bi padla, dame padejo. Srb sem. Sem dama. Bodem padla. Papa bi pa, Bodem papa. Sem mama. Bode Meda padla. Ada sem. Eda, Ema, Adam, aba, epa, eba, ama, damama, apa.

Zvončkarji, čitajte, točno prepisite in pošljite uredništvu naslednji stenogram:

l, l, l, l, l, e, e

l, l, l, l, l, n, n

lll n - ll n - ll n -

l n - ll n - ll n -

lll n - ll n - ll n -

lll n - ll n - ll n -

Samoglasnik »e« v začetku in na koncu besede:

»e« pišemo z vodoravno črto; kjer ima znak že predpotezo, se ta predpoteza piše bolj vodoravno, na primer:

eb, ed, ep em.

Ravno tako se samoglasnik »e« označi na koncu zloga ali besede.

be, de, me, pe.

I. B.

Najlepše in najprilnejše je napisal prvo stenografsko vajo Marijan Matul iz Bjelovara, ki prejme za nagrado VI. zvezek E. Ganglovih zbranih spisov.

Vestni in nadebudni mladi stenografi so pa tudi: Miloš Janežič in Drago Kavčič iz Ljubljane in Mirko Kovačič iz Ptuja.

l, l, l, l, l, e, e

PAVLIHA

Pripoveduje Pavle Flerè

Namesto da bi se lotil kaj pametnega, se uči Pavliha plesati po vrvi

Pavliha je bil še majhen, ko mu je umrl oče, da sta ostala z materjo sama. Preživljala sta se s tem, kar je zaslužila mati in kar so jima dali dobri ljudje. Bila sta uboga, Pavliha sam pa se ni lotil nobenega posla ter se ni učil nobenega rokodelstva. Najrajši je postopal okoli, in kolikor starši, toliko večji smešnejš je bil in burkež.

Z materjo sta stanovala v koči, za katero je tekkel potok. V tistem času se je učil Pavliha plesati po vrvi. To pa skrivaj na podstrešju, zakaj mati ni trpela, da bi ji sin živel kar za šalo in glumo, namesto da bi se oprijel poštenega dela. Marsikateri materini klobuti je ušel Pavliha takrat le zato, ker je bil gibčnejši in urnejši, in enkrat je moral bežati pred materino jezo celo na streho ter sedeti in čakati tamkaj, dokler se ni materi polegla ihta.

Vzlic temu ga ni minilo, da bi se ne naučil plesati po vrvi. Ko nekoč ni bilo matere doma, je omotal vrv krog domačega dimnika, jo napeljal preko potoka ter jo privezal visoko v drevo na drugem bregu.

Spazivši vrv, pridrvi staro in mlado, da vidijo, kako se bo izkazoval po njej Pavliha. Vse je šlo lepo in gladko in Pavliha je došel že do sredine tik nad potokom. Počasi počene, da sede na vrv, ter krili z rokami, da gledalci kar zijajo ter se čudijo njegovi umetnosti. Pavliha sam je tako prevzet, da že ne ve, kaj bi počel, da bi bil še bolj imeniten. A ko se najbolj zvija in

zvira, pride domov mati. Videč za hišo množico, na vrvi pa svojega Pavliha, ji je hudo in jo je sram ter sklene, da napravi temu konec. Brž gre na podstrešje, seže po vrvi, jo prereže in — čof! štrbunkne njen pavlihasti sin naravnost v potok.

To je bilo smeha, ko je Pavliha otepal in čofotal po vodi. »Okopaj se, Pavliha, okopaj!« mu kriče gledalci; »saj si že dolgo potreben vode.« Posebno mladi svet mu je privoščil polomijo, smejali so se mu ter mu klicali take in onake, ki jih Pavliha še vseh slišal ni. A kolikor jih je slišal, si jih je dobro zapomnil in sklenil, da se zabavljačem pošteno oddolži. Za zdaj pa se skobaca iz vode ter se brez besede splazi domov.

Kako je Pavliha sezul svoje gledalce ter jim dal, da si poiščejo svoje čevlje

Nekaj dni je Pavliha tuhtal, kako bi jo zagodel svojim zasmehovalcem. Kmalu pa si izmisli eno, ki se mu zdi najbolj prava. Čakal je le, da je šla mati zdoma, zakaj nje se je bal, da mu spet vsega ne pokvari. Ko se tedaj nameri, da ni bilo matere doma, gre in si spet naveže vrv, tópot pa čez cesto od hiše do hiše. Potem skliče ljudi, ki so kajpada radi prihiteli gledat njegovih umetnij.

Ko se jih zbere več ko sto, starih in mladih, pravi Pavliha: »Danes vam pokažem nekaj prav posebnega; nekaj, kar še ni videl svet, odkar stoji. Ampak za to mi morate dati vsak svoj levi čevlj.«

Vsi, ki to slišijo, so kar precej pripravljani; hitro se sezujejo ter podajajo vsak svoj levi čevljev Pavlihi, ki jih napelje na dolgo vrvco. S tako nabranimi čevlji spleza na svojo vrh, tam začne svoj tovor gugati in nihati, obenem pa kliče zbranim gledalcem: »Glejte, le dobro glejte!«

Na ta njegov klic se vse oči uprovaj, Pavliha pa čedalje bolj guga in niha nabrane čevlje. Ko se mu zdi, da so dosti zanihani, zakliče z besedami: »Brž poiščite vsak svoj čevljev!« spusti na enem koncu vrvc, sproščeni čevlji pa zlete in se skotalijo po tleh.

Mlado in staro se sedaj zažene na kup, se preriva in išče, iz gneče pa se slišijo vzkliki: »Ta je moj!« — »Nak, moj je!« — »Ni res, moj je!«

Za čevlje se prične ravs in kavs, da nikoli tega. Iskalci se vlačijo za lase, za ušesa, za roke in kmalu se čuje iz žive kopice jok in stok, vmes pa pljuskljofut, ki so jih večji delili manjšim.

Pavliha ves ta čas sedi lepo mirno na svoji vrvi ter ogleduje prerivanja pod seboj; smeje se na vse grlo in spodbuja iskalce: »Le iščite, le iščite, dokler ne najdete, kakor sem našel zadnjič jaz, ko sem se okopal pred vašimi očmi.« Nazadnje jo po-

cedi domov in pusti svoje gledalce, da se rvajo in pulijo za svoje čevlje.

Ko pa jo jim je tako zagodel, se štiri tedne ni smel pokazati na vasi. Sedel je doma in krpal svoje čevlje, mati pa ga je gledala vsa srečna in zadovoljna spričo njegove pridnosti. Za trdno je verovala, da so ga muhe prešle in da začne posihmal živeti življenje, kakor se spodobi kristjanu. Le da sirota ni vedela, odkod naenkrat tolika pridnost njenemu sinu.

(Dalje prihodnjic.)

Ivan Albrecht

Sirota

Cvetke na trati
rosne molče,
biseri — solze
z njih se bleste.

Cvetke na trati,
vam je lahko,
ko vas poljublja
sonce gorko.

Kdo pa bo mene
čuval sedaj,
ko ni več mamice
moje nazaj — ?

Grob se za grobom
med cvetjem vrsti,
pod cvetkami v zemlji
moja mamica spi.

O, ko bi mogel,
mogel do nje,
k njej bi položil
še svoje srce . . .

»Čuvajte Jugoslavijo!«

Zara s slovensko prstjo, ki so jo odposlanci dravske banovine položili na kraljev grob v Oplencu. V marmorno vazo so uklesani naslednji verzi Otona Zupanciča:

*Nekdánje čase bil je običáj,
da knezom so najljubše dragotine
dajáli s sabo, ko so šli v krajine,
odkoder pónika ni več nazáj.*

*Mi damo Tebi, kar nam je najdražje:
prsti slovénke zbrali smo v posódo,
ki zvezal z njeno svojo si usodo —
mordá Ti z njo bo počivoúti láže*

Posmrtna maska pokojnega velikega kralja

Naša kraljevska rodbina in zastopniki tujih držav za krsto Kralja-Mučenika

Kleče se Sokoli poslavljajo od ljubljeneга vladarja

Pravoslavni vladike v žalnem sprevedu

Anžek Frlanžek v šoli

(Konec.)

Anžek Frlanžek se je vsedel na trato. Lisičke in lisjaki so ga gledali radovedno in so neprestano mrdali z gobčki. Lisica je pričela s poukom. Švigala je po trati, stresala s košatim repom, a naenkrat se je potuhnila in se prihuljeno plazila po tleh, in čavs — je zagrabila s kremplji za skalo in jo ugriznila. Potem se je vsedla na zadnje noge in z blestečimi očmi gledala svoje učenčke.

»Tako morate loviti zajčke,« jim je razlagala. »Alo, zdaj pa po vrsti pokažite, če ste si zapomnili.«

Lisičke in lisjaki so drug za drugim švignili čez trato in tako lepo zagrabili za skalo, da jih je morala mati pohvaliti. Prišla je vrsta na Anžka Frlanžka, pa se je upiral, ker se mu je zdelo vse to smešno. Lisica se je razhudila in ga je ugriznila v roko, da je zajavkal in se pognal čez trato. A je bil neroden, da se je prevrnil, še preden je zgrabil za skalo. In lisičke in lisjaki so se smejali, da so kar z ušesi strigli.

A že ga je lisica vnovič nagnala, nagnala dvakrat in trikrat, dokler se mu ni dobro posrečilo.

»Moja šola je lepa, a je tudi huda,« se je pohvalila lisica Kočemajka. »Zdaj pa grem v gozd po živega zajčka, da na njem preizkusite naučno modrost. Frlanžek, pazi ta čas na otročičel«

Švignila je v grmovje in je že ni bilo nikjer več. Lisičke in lisjaki so se prepokicevali in se grizli po trati. Anžek Frlanžek pa je žalosten sedel ob skali in je bil lačen. Pa se je domislil, da leži v brlogu še kos kokoške, ki je lisicam ostal od kosila. Naglo je nanosil k skali dračja, poiskal med kamenjem trd kremenc, ob bližnji bukvi suho gobo. Iz žepa je potegnil nožič in pričel z njim kresati ob kremenc. Iskre so se prijele gobe, ki jo je potlačil med suho travo. Razpihal je tlečo žerjavico in kmalu je zaplapolal ogenj. Prislonil je k njemu kokoške bedrece, ki ga je prinesel iz brloga, pa ga je lepo spekel.

Lisičke in lisjaki so prestrašeni pobegnili v brlog, ko so zagledali ogenj. Cvilili so na ves glas, a Anžek Frlanžek se še zmenil ni zanje, temveč je zadovoljno grizel pečenko. Potem pa je pogasil ogenj, da bi ga lisica Kočemajka preveč ne kregala. Lisjaki pa so ga le zatožili materi, ko se je vrnila z živim zajčkom v gobcu. Hudo ga je pogledala in mu obljubila, da ga bo po šoli poštno nabila, ker je z ognjem plašil njene otročiče.

Anžek Frlanžek pa je vse natančno premislil in preudaril. Spoznal je, da pri lisici ni nič kaj dobro in da ga bo natepla, kadar se ji poljubi, in mu nekoč v jezi morda še celo glavo odgrizne. Pa tudi nič pametnega se ne bo naučil pri njej; naučil se bo pač samo tega, kako se lovi zajčke in krade peteline in kokoši. S takimi nauki pa Anžek Frlanžek ni vedel nič početi.

Spet je zbrala lisica Kočemajka krog sebe svoje učenčke, da jim pokaže, kako morajo ujeti živega zajčka. Iz gobca je spustila vekajočega zajčka, zajček je poskočil in zdrvel preko trate, da bi pobegnil. A ni poskočil niti trikrat, že ga je imela lisica spet med zobmi.

»Frlanžek, zdaj pa ti napravi prav tako,« je velela s pisanim pogledom.

Zajček je skočil in škočil je Anžek Frlanžek za njim. Zajček je šinil v grmovje in Anžek Frlanžek je šinil za njim. No, Anžek Frlanžek ga ni lovil, temveč je samo gledal, da siromašni zajček srečno pobegne iz lisičjih krempljev.

»Beži, zajček, beži!« je vpil za njim in še mar mu ni bilo, da mu je lisica Kočemajka tik za petami. Lisica je hropla divje in Anžek Frlanžek je vedel, da mu bo zdaj gorje. A se ni bal, temveč se je samo posmejal in šinil na visoko hojo. Vsedel se je na vejo in škodoželjno gledal lisico Kočemajko, ki je srdito tekala okrog drevesa in glasno lajala.

»Še danes boš brez glave, nemarnost,« je grozila. »Le čakaj! Lisjaka pokličem, pa ti že pokaže.«

Bevsknila je prav čudno in že je prišel od nekod zavaljen, košat lisjak. Strupeno je pogledal Anžka Frlanžka in mu zapovedal: »Stopi dol!«

»Stopi ti gor!« se mu je posmejal Anžek Frlanžek s hoje. »Saj tebi ni dalj do mene nego meni do tebe.«

Lisica Kočemajka je zdrvela nazaj do brloga, ker se je bala za svoje otroke. Lisjak pa se je zleknil pod hojo in je ležal tam nepremično. Le včasih se je ozrl med vejevje, da vidi, če je človeček še tam gori. Mračilo se je že in noč je že legala na gore. Anžka Frlanžka pa je zaskrbelo, kaj bo, če se lisjak ne umakne izpod drevesa in bo dan za dnevno stražil tam doli. Že davno je morala biti polnoč, Anžka Frlanžka pa je zeblo, da so mu roke in noge drevene.

»Lisjakec, hoj, lisjakec!« je zavpil. »Divjega petelina sem zagrabil za rep. Ali ga hočeš, lisjakec?«

Nihče ni odgovoril. Anžek Frlanžek je vedel, da je lakota pograbila lisjaka in ga pognala daleč v gozd. Previdno se je spustil na tla in zbežal v goščavo. Hitel je le naprej, da bi bil čim bolj daleč od lisičjega brloga, kjer ga ni čakalo nič dobrega. Daleč je že bil nekje sredi gluhega gozda in se je ustavil pod košato bukvi. Na veji je zagledal veliko ptico, ki se je ščeperila in ga gledala z bleščočimi se očmi.

»Kaj počneš tu, pobič?« ga je vprašala. »Čemu se me bojiš, ko vendarle veš, da sem sova?«

»V goro sem prišel, da se nekje vpišem v šolo,« je odgovoril Anžek Frlanžek. »Vpisal sem se že pri volkulji Repulji in tudi pri lisici Kočemajki. A njuna šola ni prav za nič. Zdaj pa grem kam drugam. Mogoče me še celo ti vpišeš v svojo šolo?«

»Ljudje pravijo, da sem strašno modra,« je odvrnila sova. »Pa bo tudi res. Prav rada te vpišem v svojo šolo. Dosti prida se boš naučil pri meni.«

Anžek Frlanžek je vesel splezal k nji na drevo. Do ranega jutra sta se učila sovjega jezika, in ko so zažarele gore v jutrnji zarji, je Anžek Frlanžek govoril sovji jezik že veliko lepše nego sova sama. Z dnem pa je zadremala sova in tudi Anžka Frlanžka so že pošteno ščemele oči. Splazil se je z bukve in je zaspal za grmom.

Že se je znočilo, ko ga je sova zbudila in poklicala na drevo. Anžka Frlanžka je mučila lakota, a vendar je splezal k sovi med vejevje.

»Lačna sem,« je dejala sova. »Nemara si tudi ti lačen? No, takoj poltiva v gozd in si poiščeva najboljšo večerjo. Ker pa ne znaš letati, te naučim.«

Pričela je prhutati s perotnicami in Anžek Frlanžek je moral z rokami ponoviti vsak njen gibljaj. Ko se je sovi zdelo zadostij pouka, se je dvignila in zaprašila v temo.

»Za menoj!« je velela. Anžek Frlanžek je zakrilil z rokami, ker je bil prepričan, da ga je sova v resnici naučila letanja. Planil je z veje, a je neusmiljeno tebebnil z drevesa in se do krvi opraskal v grmovju.

»Hoj, tudi sovina šola ni kaj prida,« je zagodrnjal. »Moral se bom že nekam drugam vpisati v šolo.«

Nabrskal si je suhega listja in se zaril vanj, da bi ga ponoči me zeblo. Če pa je hotel lepo v miru spati, je moral pozabiti na lakoto. Pa je zares dobro spal in se je zbudil šele, ko je

bilo sonce že visoko. Pogledal je na bukev, a sove ni bilo nikjer med vejevjem. Sam Bog ve, kam se je bila zatekla pred belim dnevom.

Anžek Frlanžek je hodil po gozdu in neprestano obiral močnice in črnice, da si je tešil glad. A na šolo nikakor ni pozabil, temveč je stopil v grmovje k zajcem, da ga nauče svoje modrosti. A pri njih se ni mogel naučiti nič drugega nego jecljavega in jokavega zajčjega jezika. Nevoljen se je napolil naprej. Potrkal je na jazbečeva vrata, a jazbec ga je hudo ozmerjal in zapodil. Teden dni je taval po gorskem gozdu, učil se in trdil skoro pri vseh zvereh, a je nazadnje žalosten spoznal, da je še vedno Anžek, prav tisti Anžek, ki je ušel z doma, da postane učen in pamen, kakor so drugi ljudje.

Sneg je zapadel gore in Anžek Frlanžek se je zatekel v brlog k medvedu in ga poprosil, naj ga sprejme v svojo šolo. Medved ga je bil vesel, ker si je želel družčine za dolgo zimo. Nekaj dni ga je učil svojih umetnij in norčavih burk, da je bilo Anžku Frlanžku prav kratkočasno. A lepega večera je medved zaspal tako trdno, da se ni zbudil sto dni in noči, pa naj ga je Anžek Frlanžek še tako klical in dregal.

Iz brloga ni mogel nikamor več, ker je bil sneg tako visok, da mu je petkrat segal čez glavo. Medved je bil jeseni brlog bogato založil z živežem, da Anžek Frlanžek prav nič ni trpel lakote. Imel je strdi, sadja in sladkih korenin na peharje, in če se mu je poljubilo, je pekel ob ognju krompir. Ponoči pa se je stisnil k medvedu in mu je bilo tako gorko, da mu bolj ne bi bilo niti doma v postelji.

Spomladi se je medved prebudil. Z Anžkom Frlanžkom sta postala še večja prijatelja in sta se klatila vse dni po gori. Seveda se Anžek Frlanžek pri njem ni naučil kdo si ga vedi česa. Samo podivjal je tako, da že ni bil več podoben šolarčku, ki ga naj vpišejo v prvi razred. Do jeseni je bil medvedu

veren drug. Jeseni pa so lovci medveda ustrelili in Anžek Frlanžek je bil spet sam.

Tedaj se je domislil vaške šole in se je spomnil, da prav te dni vpisujejo nove učenčke. — »Bog ve, ali me sprejmejo, če se grem zdajle vpisat?« se je vprašal. »A sam Bog ve, če sem letos zrastel vsaj toliko, da sežem z glavo preko šolske klopi?«

In Anžek Frlanžek se je pomeril ob praproti, a je žalosten videl, da se od lani ni pretegnil niti za četrť mezinčevega nohta. Bilo ga je sram, pa ni šel v dolino, temveč se je potegnil nazaj v goščavo. V medvedov brlog si je nanosil živeža in kurjave, tam pa si je vso zimo krajšal čas, kakor je sam vedel in znal.

Drugo leto pa je spet hodil od živali do živali in se je izogibal samo volkulje Repulje in lisice Kočemajke. A nič novega se ni mogel naučiti. V teh šolah je samo pozabil, da je človek. Tega se je spomnil le jeseni, če se je domislil vaške šole. Tedaj pa se je nehote postavil ob praprot in se je pomeril. A joj! Od lani ni prav nič zrastel, ker je v živalski šoli menda pozabil rasti.

In leta teko in Anžka Frlanžka še vedno ni od nikoder domov. Pa pravijo, da ga menda ne bo nikoli, ker ga je sram, da ničesar ne zna in je še vedno tako majhen, da je šolska klop desetkrat previsoka zanj. Nihče ga ne vidi več, pa čeprav bi ga iskal tri dni po gori, ker se zna Anžek Frlanžek skrivati pred ljudmi in skoči v vsako luknjo kakor miška, če jo splašiš.

Pravijo pa tudi, da bi ga lahko našli samo šolarčki, ki se vpisujejo prvič v šolo. Tam gori ob praproti bi ga lahko našli, ker se Anžek Frlanžek samo tisti dan spominja, da je človek. Meri se in meri ob praproti, ker bi še vedno rad šel v šolo. Pri tem pa ga mine divja plahost in tedaj bi ga šolarček lahko prijel in odvedel domov. A kaj naj šolarček z njim doma počne, tega pa v resnici jaz sam ne vem. Šolarček pa menda tudi ne.

Zastavice za brihtne glavice

uzajne na Jugoslavijo

KRALJEVA SLIKA

2.

KVADRAT

1 2 3 4 5 Vodoravno in navpično:

1	A	A	A	A	A	1. denarna enota,
2	A	A	A	C	D	2. žensko ime,
3	V	I	I	I	K	3. okras,
4	N	N	N	N	R	4. žensko ime,
5	R	R	T	T	V	5. poljedelec.

3.

DOPOLNILNICA

- AR *Ar* polotok v Aziji,
 AR *Ar* riba,
 AR *Ar* snov,
 AR *Ar* trg ob Soči,
 AR *Ar* žensko ime,
 AR *Ar* slovenski pesnik.

Namesto pik vstavi črke:

A A A A A A B B B B
 D D I I I I J K N
 N O R K S S T T T V

4.

ENACBA

$(x - s) + (y - z) + u = v$.
 x = planet; y = predlog; u = iglato
 drevo; v = mesto v dravski banovini.

REŠITEV UGANK IZ SEPTEMBRSKE ŠTEVILKE:

- I. Sejalce: Kakršna setev, taka žetev.
 II. Steber: 1. fižol, 2. rokav, 3. arja,
 4. namen, 5. epika, 6. ropar, 7. jutro, 8.
 arhiv, 9. vedro, 10. efekt, 11. cekin.
 III. Dopolnilnica: avtobus, Pavlina, pla-
 vica, kimavec, Solčava, Triglav.
 IV. Kvadrat: 1. kosa, 2. osem, 3. selo,
 4. Amor.
 V. Posetnici: čevljar, krojač.
 VI. Premene: logar, oglar, Golar, largo.

VSE UGANKE SO PRAVILNO REŠILI:

Marijan Matul iz Bjelovara; Liljana Rosinova iz Brežic; Zoran Jerin iz Celja; Ivan in Marijan Svojsšakova iz Doba pri Domžalah; Cirilka Antolovičeva iz Dobave; Božica Roševa iz Dola pri Hrastniku; Drago Vidmar iz Kapel pri Dobovi; Miloš Babič, Tatjana Slamičeva in Janko Varšek, vsi iz Ljubljane; Radovan Vrabl in Rado Kocjan iz Maribora; Fanči Mišveljeva in Anica Kleinsteinova iz Most pri Ljubljani; Mladena Kobetova iz Novega mesta; Gojenci deškega vzgajališča v Ponovičah pri Litiji; Mirko Kovačič iz Ptuja; Olga Sušteršičeva iz Rakeka; Milena Kokočeva iz Stare cerkve pri Kočevju; Bojana Ravbarjeva iz Stare vasi pri Brežicah; Zlatica Jugova iz Studencev pri Mariboru; Stojan Drašček iz Zaloga pri Ljubljani in ugankar, ki se ni podpisal.

NASE NAGRADE

Takole jih je žreb naklonil našim pridnim ugankarjem:

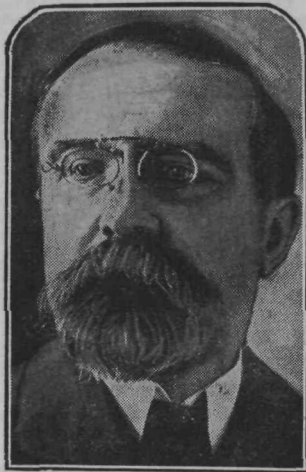
1. Zoran Jerin iz Celja prejme: E. Gangl: Zbrani spisi, V. zvezek.
 2. Miloš Babič iz Ljubljane dobi: Ivan Lah: Češke pravljice.
 3. Gojenci deškega vzgajališča v Ponovičah pri Litiji prejmejo: Korban: Vitomilova železnica.
 4. Olga Sušteršičeva iz Rakeka dobi: A. Rapč: Mladini, V. zvezek.
 5. Anica Kleinsteinova iz Most prejme: Komanova: Narodne pravljice in legende.
 Nagrajencem mnogo zabave pri čitanju teh lepih knjig!

Stric Matic

s košem novic

Sestdeset let je dopolnil sotrudnik našega lista g. Josip Brinar, upokojeni meščansko-šolski ravnatelj, mladinski pisatelj in vzgojnik. Jubilant je napisal slov. mladini več lepih del, med temi zlasti svojo znano in priljubljeno »Lisico Zvitorepkoc«.

Dne 9. oktobra je ob strani našega ljubljeneja viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja padel v Marseillesu tudi ugledni

francoski zunanji minister g. Louis Barthou, član Akademije, pisatelj, znamenit govornik in odličen borec za mir v Evropi. Hvaležna Francija je svojemu velikemu sinu priredila svečan pogreb.

Nekatere angleške tvornice so začele izdelovati blago iz stekla. Steklo, pomešano z volno in bombažem, da namreč izredno trpežno in praktično blago. Izdelovanje steklenega prediva je dokaj enostavno. Steklena snov se s pomočjo brizgalnih priprav razprši in sprede v tanko predivo. Tako blago je trpežno in obleka je zračna in zdrava. Poleti je hladna, pozimi pa topla, ker je steklo slab prevodnik toplote. Tudi madeže z lahkoto operemo z obleke.

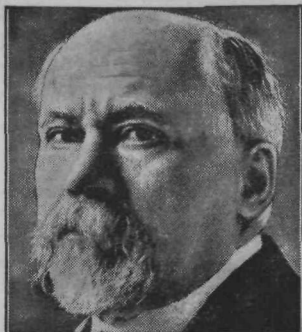
Mariborčan Franc Povšič je napravil harmonij iz lepenke. To papirnato glasbilo je sestavljeno s toliko strokovnjaško zamisljivo, da na prvi pogled ni mogoče opaziti, da bi bil to drugačen harmonij kakor so običajno izdelani. Instrument se tudi po glasu prav nič ne razlikuje od drugih.

Pred kratkim je iznašel naš rojak Nikola Tesla v Ameriki smrtne žarke. S temi žarki je baje mogoče uničiti cele armade in cela brodovja na 1000 km daleč. Potrebne pa so za povzročanje žarkov velikanske električne sile, od 50 milijonov voltov dalje. Tesla je predložil svojo iznajdbo razorožitveni konferenci v Zenevi.

Iz Leningrada poročajo, da so na zavodu za raziskovanje platine odkrili v platinovi rudi novo kovino, kateri pa še niso dali imena. Kovina je bele barve in se sveti kakor srebro.

V Ludwighshafenu (Nemčija) je neki radioamater zgradil najmanjši detektor na svetu. Napravo spraviš udobno v škatlico za vžigalice. Aparat navzlic temu deluje brezhibno.

V Parizu je dne 15. oktobra v starosti 74 let preminul g. Raymond Poincaré, bivši predsednik republike, predsednik vlade itd. Z velikim pokojnikom je izgubila Francija moža, ki je vse svoje sile zasta-

vil v njeno dobro. Bil je državnik odločnega značaja, ki se ni strašil nobenih naporov in nobenih preizkušenj. Zlasti med svetovno vojno je bilo njegovo delo za Francijo in njene zaveznike neprecenljivo, odločilno.